קנאה יש ביניכם. שאתם באים על ידה לידי רציחה: **מסר לו.** למדו: **כאדם כשכר.** שחרפוך וקרעוך אדם גוזר מחדמה לשון שפלות: **מסר לו סודו.** להקטיר מחמות קטורת בשעת מנפה ולעמוד בין המתים ובין החיים: **ואי לאו דאמר ליה.** מלאך המות: **מנא ידע.** הלא בתורה לא נכתב: **בדאי אסה.**

בתמיה: **קושר כתריס.** כגון הנך דאמרי' בפרק הכונה (לקמן דף קד.) תנא דקוף לגבי רי"ש וכן שעטנ"ז ג"ן שצריכין כל אות ג' זויות כדאמרינן (במנחות דף כט:) ראש זויי"ן נמתח לימין ולשמאל בגגו(ד) מעט וכן ראש הש"ן השמאלי וכן כל ראשי שבע אותיות הללו בכל מקום שהן: **אין אלוש.** אין דרך ליתן אלוש: **בעירך.** במקומך: **לעזרני.** לומר תגלח מלאכתך: **מיד.** בעניה אחרת אמר לו יגדל נא כח ה': (ה)**כא השתן.** הוא יצר הרע המחטיא את האדם הוא העולה ומסתיין. (ו)[והאומר] דהוא מדת הדין אין הגון בעיני: **כשעלה משה.** להר אמר להם לסוף מ' יום אני בא בתוך שש שעות הם סנוריס שאותו יום שעלה בו מן המנין הזה והוא אמר להם מ' יום שלימים יום ולילו עמו ויום עלייתו אין לילו עמו שהרי בז' בסיון עלה נמצא יום מ' בי"ז בתמוז היה בי"ו בא שתן ועירבב את העולם והרגה דמות משך ואפילה דמות ענן וערפל וערבוביא לומר ודאי מת משה שהרי באו כבר שש ולא בא. ואי אפשר לומר שלא טעו אלא ביום המעונן בין קודש חצות לאחר חצות שהרי לא ירד משה עד יום המחרת שנאמר(ז) ויסכימו ממחרת וגו': **באו שש.** שקבע לכם: **שנאה לעבו"ם.** שלא קבלו בו תורה:

שפרו

שנתן לי הקב"ה תורה א"ל הקב"ה למשה משה בדאי אתה אמר לפניו רבונו של עולם חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום אני אחזיק טובה לעצמי אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך שנאמר [12]זכרו תורת משה עבדי וגו': וא"ר יהושע בן לוי [6]בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות אמר לו משה אין שלום בעירך אמר לפניו [9]כלום [13]יש עבד שנותן שלום לרבו א"ל היה לך לעזרני מיד אמר לו [13]ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת [13](אמר) ר' יהושע בן לוי מ"ד [14]וירא העם כי בושש משה אל תקרי בושש אלא באו שש בשעה שעלה משה למרום אמר להן לישראל לסוף ארבעים יום בתחלת שש אני בא לסוף מ' יום בא שטן ועירבב את העולם אמר להן משה רבכם היכן הוא אמרו לו עלה למרום אמר להן באו שש ולא השגיחו עליו מת ולא השגיחו עליו הראה להן דמות מטתו והיינו דקאמרי ליה לאהרן [14]כי זה משה האיש וגו': א"ל ההוא מרבנן לרב כהנא מי שמיע לך מאי הר סיני א"ל הר שנעשו בו נסים לישראל הר ניסאי מיבעי ליה אלא הר שנעשה סימן טוב לישראל הר סימנאי מיבעי ליה א"ל מ"ט לא שביחת קמיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דמעייני באגדתא דרב חסדא ורבה ברי' דרב הונא דאמרי תרווייהו מאי הר סיני הר שירדה שנאה לעכו"ם עליו והיינו דאמר ר' יוסי בר' חנינא ה' שמות יש לו מדבר ציון שנצטוו ישראל עליו מדבר קדש שנתקדשו ישראל עליו מדבר קדמות שנתנה קדומה עליו מדבר פארן

שפרו

בפארן [ט]דהוה משמע דפארן היא אומה אחרת כמו שעיר אלא גרס מאי בעי בשעיר ומאי בעי בתימן וסיני נמי היינו מדבר ציון דכתיב מדבר ציון היא קדש וסיני איקרי קדש דכתיב בספר (תהלים כט) קול ה' יחיל ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש משמע דהיינו בשעת מתן תורה ומיהו קשה לר"י דהא מדבר קדמות היה מזרחה של ארץ ישראל כדכתיב (דברים ג) ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון וגו' שהיתה במזרח של א"י דכתיב (שם ד) בעבר הירדן מזרחה שמש ומדבר ציון ופארן היינו בדרומה כמו שמשמע בפסוקים שהבאתי ואין יתכן דמדבר קדמות היינו מדבר סיני:

תבלין

---

1 זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שמות כ ח
2 לֹא תַשְׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְיָ אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא: שמות כ ז
3 כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלָהֶיךָ נָתֵן לָךְ: שמות כ יב
4 לֹא תַרְצָח לֹא תִנְאָף לֹא תִגְנֹב לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר: שמות כ יג
5 יְיָ אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ: תהלים ח ב
6 עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים: תהלים סח יט
7 וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וְיָרֶץ אֶל תּוֹךְ הַקָּהָל הִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל הָעָם: במדבר יז יב
8 וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: במדבר יז יג
9 אֱלֹהִים יָבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ: איוב כח כג
10 תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי הִיא וְיָם אָמַר אֵין עִמָּדִי: איוב כח יד
11 אֲבִדּוֹן וָמָוֶת אָמְרוּ בְאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ שִׁמְעָה: איוב כח כב
12 זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתוֹ בְחֹרֵב עַל כָּל יִשְׂרָאֵל חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים: מלאכי ג כב
13 וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵּאמֹר: במדבר יד יז
14 וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הַהָר וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ: שמות לב א

תורה היכן היא. וא"ת וכי שטן לא היה יודע מתן תורה וי"ל דאמרינן במדרש לפניו ילך דבר שטרדו הקב"ה למלאך המות בשעת מתן תורה שלא יקטרג לומר לומה שעתידה לחטוא לסוף מ' יום בעגל אתה נותן להם התורה והוא שטן והוא מלאך המות כדאמרי' בפ"ק דב"ב (דף טז.) ואמרי' נמי בסנהדרין (דף כו:) תוס'

שמיענה בחשאי מפני השטן:

לסוף מ' יום אני בא. פירש בקונטרס לאותו יום שעלה בו אינו מן המנין והוא היה לומר להם מ' יום שלימים יום ולילו עמו ויום עלייתו אין לילו עמו שהרי ז' בסיון עלה נמצא יום מ' היה בי"ז בתמוז ואין נראה לר"י כן דבינו מאיר דבהדיא משמע בפ"ק דיומא (דף ד.) דיום עלייה מן המנין דקאמר התם בשלמא לר"ע משכחת להו דבי"ז בתמוז נשתכרו הלוחות כ"ד בסיון ושיתסר דתמוז מלו להו מ' יומין ובשיתסר בתמוז נחת אלמא חשיב יום עלייה ואיכא מ' יום ומ' לילה כשתשוב לילה שאחר היום ועוד אם לא תחשוב יום עלייה לא ישלמו מ' ימים אחרונים עד אחר יום הכפורים ושלמו ביום"כ שאז א"ל הקב"ה למשה סלחתי כדברך גם מה שפרש"י בפרשת כי תשא שבי"ט בתמוז עלה קשה לר"י שאז לא תמצא ששלמו מ' ימים אחרונים ביום הכפורים(ח):

מדבר ציון. קשה לר"י דע"כ מדבר ציון לאו היינו מדבר פארן דמדבר ציון בתחילת דרומה של ארץ ישראל כדכתיב באלה מסעי והיה לכם פאת נגב (א) ממדבר ציון על ידי אדום וכתיב ונסב לכם הגבול מנגב וגו' והיו תוצאותיו מנגב לקדש ברנע וקדש ברנע היינו פארן דכתיב בשילוח מרגלים וישלח אותם משה ממדבר פארן ובספר (יהושע יד) כתיב שאמר כלב בשלוח אותי משה מקדש ברנע לרגל את הארץ וכן באלה הדברים כתיב ובא עד קדש ברנע ומפרש מיד שלוח מרגלים ועוד דכמה מסעות היו ממדבר פארן עד מדבר ציון דבסוף בהעלותך כתיב ואחר נסעו העם ממצרות ויחנו במדבר פארן ובאלה מסעי כתיב ויסעו העם ממצרות ויחנו ברתמה מ"כ רתמה היינו פארן וחשיב כמה מסעות עד מדבר ציון וכן בין פארן לסיני מהלך י"ל יום דכתיב אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע מ"כ מדבר ציון ופארן וסיני לאו הכל אחד ואור"י דהכל מדב' אחד וגדול היה דע"כ סיני היינו פארן דכתי' הופיע מהר פארן ובפרק שור שנגח ד' וה' (נ"ק דף לח.) דרשינן מפארן הופיע ממונן לישראל גבי שור של ישראל שנגח שור של עובד כוכבים פטור ול"ג ברש מסכת ע"ז (דף ג:) מאי בעי בשעיר ומאי בעי

מסורת הש"ס

(א) מנחות כט:. (ב) [עי' תוספות בבא קמא עג: ד"ה כדין]. (ג) ל"ל ואחר. (ד) [ל"ל ובגנו. רש"ל]. (ה) [ל"ל אחר ד"ה כשעלה]. (ו) [רש"ל]. (ז) [שמות לב]. (ח) [וע"ע תוספות בבא קמא פב. ד"ה כדין]. (ט) [ועי' תוס' ע"ז ד: ד"ה מאי בעי].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מדבר וכו' פאת נגב מדבר צין:

גליון הש"ם

גם' קנאה יש ביניכם. עי' ברש"י בחומש בראשית פ' כ"ו ובכרא"ם שם: שם מיד חודו לו להקב"ה. עי' תוס' חיים פנהדרין דף עא ד"ה ולמה נמתנו: שם כלום יש כבד שביתן שלום. עי' מהרש"א בח"ת. רש"ד דברכות. וקושיתו ומיולוי בתוס' ב"ק עג ע"ב ד"ה כדי:

מוסף רש"י

ויכפר על העם. ח' זה מפר לו מלאך המות בשעלה לרקיע. שפקטורת עולה המנשה (במדבר יז יא). בתרים לאותיות כנו המגן דספר תורה (מנחות כט:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com